

I

(Legislativní akty)

NAŘÍZENÍ

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2021/692

ze dne 28. dubna 2021,

kterým se zavádí program **Občané, rovnost, práva a hodnoty** a zrušují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 a nařízení Rady (EU) č. 390/2014

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 16 odst. 2, čl. 19 odst. 2, čl. 21 odst. 2 a články 24, 167 a 168 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Výboru regionů ⁽²⁾,

v souladu s řádným legislativním postupem ⁽³⁾,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Podle článku 2 Smlouvy o Evropské unii (dále jen „Smlouva o EU“) je Unie založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřípustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů. Článek 3 Smlouvy o EU dále stanoví, že cílem Unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel a že Unie respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví. Tyto hodnoty jsou dále potvrzeny a vyjádřeny v právech, svobodách a zásadách zakotvených v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).
- (2) Je naprosto nezbytné i nadále uvedená práva a hodnoty aktivně kultivovat, chránit, prosazovat, posilovat a sdílet mezi občany a obyvateli a musí zůstat středobodem projektu Unie vzhledem k tomu, že zhoršení ochrany těchto práv a hodnot v kterémkoli členském státě může mít nepříznivý dopad na Unii jako celek. Proto je třeba v souhrnném rozpočtu Unie ustanovit nový Fond pro spravedlnost, práva a hodnoty, který bude zahrnovat program Občané, rovnost, práva a hodnoty a program Spravedlnost zavedený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/693 ⁽⁴⁾ V době, kdy evropské společnosti čelí extremismu, radikalismu a rozkolům a kdy se neustále zmenšuje prostor pro nezávislou občanskou společnost, je nanejvýš důležité prosazovat, posilovat a bránit spravedlnost, práva a hodnoty Unie, tedy úcty k lidské důstojnosti, svobodu, demokracii, rovnost, právní stát a dodržování lidských práv. Bude to mít zásadní a bezprostřední dopad na politický, sociální, kulturní

⁽¹⁾ Úř. věst. C 62, 15.2.2019, s. 178.

⁽²⁾ Úř. věst. C 461, 21.12.2018, s. 196.

⁽³⁾ Postoj Evropského parlamentu ze dne 17. dubna 2019 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku) a postoj Rady v prvním čtení ze dne 19. dubna 2021 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku). Postoj Evropského parlamentu ze dne 28. dubna 2021 (dosud nezveřejněný v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/693 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí program Spravedlnost a zrušuje nařízení (EU) č. 1382/2013 (viz strana 21 v tomto čísle Úředního věstníku).

a hospodářský život v Unii. Program Spravedlnost bude jako součást nového Fondu pro spravedlnost, práva a hodnoty v souladu s programem Spravedlnost na období 2014 až 2020, zavedeným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1382/2013 ⁽⁵⁾, i nadále podporovat další rozvoj unijního prostoru práva založeného na právním státě, nezávislosti a nestrannosti soudnictví, na vzájemném uznávání a vzájemné důvěře, přístupu ke spravedlnosti a přeshraniční spolupráci.

Program Občané, rovnost, práva a hodnoty (dále jen „program“) spojí dohromady program Práva, rovnost a občanství na období 2014 až 2020, zavedený nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 ⁽⁶⁾, a program Evropa pro občany zavedený nařízením Rady (EU) č. 390/2014 ⁽⁷⁾ (dále jen „předchozí programy“).

- (3) Program by měl být zaveden na období sedmi let s cílem sladit jeho trvání s dobou trvání víceletého finančního rámce stanoveného v nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ⁽⁸⁾.
- (4) Fond pro spravedlnost, práva a hodnoty a jeho dva základní programy financování se budou zaměřovat na osoby a subjekty, které přispívají k tomu, aby naše společné hodnoty a naše bohatá rozmanitost, jakož i práva a rovnost byly živoucí a dynamické. Konečným cílem je podpořit a zachovat spravedlivou, otevřenou, pluralitní, inkluzivní a demokratickou společnost založenou na právech. To zahrnuje dynamickou a posílenou občanskou společnost podněcující demokratické, občanské a společenské zapojení obyvatel a kultivující bohatou rozmanitost evropské společnosti na základě našich společných hodnot, historie a paměti. Článek 11 Smlouvy o EU vyžaduje, aby orgány Unie vedly otevřený, transparentní a pravidelný dialog s občanskou společností a dávaly vhodnými způsoby občanům a reprezentativním sdružením možnost projevit a veřejně vyměňovat své názory na všechny oblasti činnosti Unie.
- (5) Zřízením skupiny pro občanský dialog by měl být navázán otevřený, transparentní a pravidelný dialog s příjemci programu a dalšími významnými zúčastněnými stranami. Skupina pro občanský dialog by měla být otevřeným a neformálním fórem pro diskusi a měla by přispívat k výměně zkušeností a osvědčených postupů a k diskusi o vývoji politik v rámci oblastí a cílů, na něž se program vztahuje, a v souvisejících oblastech. Skupina pro občanský dialog by neměla být odpovědná za řízení programu.
- (6) V návaznosti na kladné zkušenosti z předchozích programů a jejich další rozvíjení by měl program umožnit rozvoj synergií za účelem řešení výzev, které jsou společné prosazování a ochraně hodnot Unie, a za účelem dosažení kritického rozměru nezbytného pro zajištění hmatatelných výsledků v praxi. Tím se umožní plně využít potenciálu synergií za účelem účinnější podpory oblastí politiky, na něž se program vztahuje, a zvýšení potenciálu souvisejících politik oslovit jednotlivce a občanskou společnost se zaměřením na vyvážené zeměpisné zastoupení. Má-li být program účinný, měl by zohledňovat zvláštní povahu jednotlivých politik, jejich rozdílné cílové skupiny a jejich zvláštní potřeby prostřednictvím uzpůsobených a cílených přístupů.

⁽⁵⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1382/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se zavádí program Spravedlnost na období 2014 až 2020 (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 73)

⁽⁶⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1381/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se zavádí program Práva, rovnost a občanství na období 2014 až 2020 (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 62).

⁽⁷⁾ Nařízení Rady (EU) č. 390/2014 ze dne 14. dubna 2014, kterým se zavádí program „Evropa pro občany“ na období 2014–2020 (Úř. věst. L 115, 17.4.2014, s. 3).

⁽⁸⁾ Nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 ze dne 17. prosince 2020, kterým se stanoví víceletý finanční rámec na období 2021–2027 (Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 11).

- (7) Plné dodržování a prosazování zásad právního státu a demokracie má zásadní význam pro budování důvěry občanů v Unii a zajištění vzájemné důvěry mezi členskými státy. Podporou práv a hodnot bude program přispívat k budování demokratičtější Unie, k dodržování zásad právního státu a k demokratickému dialogu, transparentnosti a řádné veřejné správě, včetně případů, kdy se prostor pro občanskou společnost zmenšuje.
- (8) Je zapotřebí nejrůznějších činností a koordinovaného úsilí, aby se Unie přiblížila svým občanům a posílila se demokratická angažovanost. Evropské občanství a evropská identita by měly být rozvíjeny a prosazovány tím, že občané budou podporováni v chápání procesu tvorby politik, a bude podporováno jejich zapojení do činností Unie. Rovněž propojení občanů při projektech partnerství měst nebo sítí měst a podporování organizací občanské společnosti na místní, regionální, celostátní a nadnárodní úrovni v oblastech pokrytých programem přispěje ke zvýšení angažovanosti občanů ve společnosti a v konečném důsledku k jejich aktivnímu zapojení do demokratického života Unie. Podpora činností prosazujících vzájemné porozumění, mezikulturní dialog, kulturní a jazykovou rozmanitost, sociální začleňování a respektování druhých současně podpoří pocit sounáležitosti s Uní a společného občanství v rámci evropské identity, založený na společném porozumění našim společným evropským hodnotám, kultuře, dějinám a dědictví. Zejména je důležité prosazovat větší pocit sounáležitosti k Unii a hodnotám Unie u občanů jejich nejbližších regionů vzhledem k jejich odlehlosti a vzdálenosti od kontinentální Evropy.
- (9) Činnosti související s posilováním historického povědomí a kritického pohledu na historickou paměť Evropy jsou nutné k tomu, aby si občané, zejména pak mladí lidé, byli vědomi své společné historie a hodnot coby základu společné budoucnosti. Činnosti související s posilováním historického povědomí by se měly kriticky zamýšlet nad příčinami totalitních režimů v moderních dějinách Evropy, zejména nacismu, který vedl k holokaustu, fašismu, stalinismu a totalitních komunistických režimů, a měly by připomínat oběti jejich zločinů. Měly by rovněž zahrnovat činnosti týkající se dalších klíčových okamžiků a událostí v nedávných evropských dějinách. Je zapotřebí rovněž zohlednit význam historických, sociálních, kulturních a mezikulturních faktorů s cílem vytvářet evropskou identitu založenou na společných hodnotách a pocitu sounáležitosti.
- (10) Občané by měli mít větší povědomí o svých právech vycházejících z občanství Unie a měli by vnímat, že mohou svobodně žít, cestovat, studovat, pracovat a vykonávat dobrovolnickou činnost v jiném členském státě. Měli by mít pocit, že mohou požívat a vykonávat všechna svá práva spojená s občanstvím a že se mohou spolehnout na rovný přístup k právům a na vymahatelnost a ochranu svých práv bez jakékoliv diskriminace, ať už jsou v jakékoliv části Unie. Je třeba podporovat občanskou společnost v prosazování a ochraně hodnot Unie a zvyšování povědomí o těchto hodnotách a v přispívání k účinnému požívání práv v rámci práva Unie.
- (11) Genderová rovnost je základní hodnotou a cílem Unie. Přesto celkově pokrok v oblasti genderové rovnosti stagnuje. Diskriminací a nerovným zacházením s ženami a dívkami, jakož i různými formami násilí vůči nim dochází k porušování jejich základních práv a brání jim to v plném politickém, sociálním a ekonomickém zapojení do společnosti. Existence politických, strukturálních a kulturních překážek navíc zabraňuje dosažení skutečné genderové rovnosti. Prosazování genderové rovnosti a uplatňování hlediska genderové rovnosti ve všech činnostech Unie jsou proto hlavním úkolem Unie a jsou klíčové pro hospodářský růst a sociální rozvoj a program by je měl podporovat. Zvláštní význam má aktivní boj proti stereotypům a řešení tiché a průsečkové diskriminace. Rovný přístup k práci, rovná účast na trhu práce a odstranění překážek kariérního postupu ve všech odvětvích, například v soudnictví a v odvětvích souvisejících s přírodními vědami, technologiemi, inženýrstvím a matematikou, jsou pilíři genderové rovnosti. Je třeba se zaměřit také na sladování pracovního a soukromého života a na rovnoměrné rozdělení neplacené práce v domácnosti a péče o děti, starší osoby a další závislé osoby mezi ženami a muži, jelikož tyto otázky jsou neoddelitelně spojené s dosažením stejné ekonomické nezávislosti a účasti na veřejném životě, a s dosažením rovnosti žen a mužů.

- (12) Genderově podmíněné násilí a násilí na ohrožených skupinách (dětech, mladých lidech a dalších ohrožených skupinách, jako jsou LGBTIQ osoby a osoby se zdravotním postižením, představuje závažné porušování základních práv a dochází k němu v celé Unii, za všech společenských a hospodářských souvislostí, a má závažné dopady na tělesné, duševní a psychické zdraví obětí i pro společnost jako celek. Genderově podmíněné násilí a obtěžování, a to jak v domácím, tak veřejném prostředí, nejvíce postihuje ženy. Boj proti tomuto násilí a obtěžování je proto klíčovou akcí na podporu genderové rovnosti. Úmluva Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (Istanbulská úmluva) definuje násilí na ženách jako všechny násilné činy založené na pohlaví, které vedou nebo mohou vést k fyzické, sexuální, psychické či ekonomické újmě nebo utrpení žen, včetně hrozeb takovými činy, donucování nebo svévolného zbavení svobody, ať na veřejnosti nebo v soukromí. Boj proti genderově podmíněnému násilí vyžaduje komplexní přístup a zahrnuje řešení právních, hospodářských, vzdělávacích a zdravotních aspektů. Je třeba rovněž aktivně bojovat proti genderovým stereotypům od raného věku i proti všem formám nenávistných projevů a online násilí. V této souvislosti je nadále zásadní podporovat organizace hájící práva žen a další subjekty působící v této oblasti.

Děti, mladí lidé a další ohrožené skupiny, jako jsou LGBTIQ osoby a osoby se zdravotním postižením, jsou rovněž vystaveny zvýšenému riziku, že se stanou oběťmi násilí, zejména v rodině a partnerských vztazích. Je zapotřebí přijmout kroky na ochranu práv ohrožených osob – především práv dětí, včetně dětí osiřelých v důsledku trestných činů spáchaných v domácím prostředí či jiným způsobem a dalších zvláště zranitelných skupin dětí – a přispět k jejich ochraně a zajistit jejich práva na rozvoj a důstojnost. Boj proti všem formám násilí, zejména genderově podmíněnému násilí, podpora jeho prevence a ochrana a podpora obětí jsou priority Unie, které pomáhají jednotlivcům požívat jejich základní práva a přispívají k genderové rovnosti. Tyto priority by měl program podporovat. Je třeba zdůraznit, že je důležité poskytovat finanční prostředky v rámci tohoto programu organizacím občanské společnosti, které podporují genderovou rovnost, bojují proti genderově podmíněnému násilí a prosazují práva žen, včetně sexuálního a reprodukčního zdraví a práv, jakož i práv LGBTIQ osob, ve všech členských státech. Všechny tyto činnosti mají za cíl prosazovat klíčové hodnoty Unie, a proto by měly být podporovány po celé Unii, a to bez výjimky.

- (13) K předcházení všem formám násilí a jejich potírání a k ochraně obětí je zapotřebí silné politické vůle a koordinovaného postupu založeného na metodách a výsledcích předchozích programů Daphne, programu Práva, rovnost a občanství a programu Spravedlnost. Zejména financování z prostředků Daphne určené na předcházení násilí páchanému na dětech, mladých lidech a ženách a jeho potírání a na ochranu obětí se od zahájení uvedeného programu v roce 1997 ukázalo jako nesmírně úspěšné, pokud jde o jeho oblíbenost u účastněných stran (orgánů veřejné moci, akademických institucí a nevládních organizací) i účinnost financovaných projektů. Program Daphne financoval projekty na zvýšení povědomí, poskytování podpory službám pro oběti a podporu činností organizací občanské společnosti působících v terénu. Zabýval se všemi formami násilí, včetně domácího násilí, sexuálního násilí, obchodováním s lidmi, pronásledování (stalkingu) a škodlivých tradičních zvyklostí, jako je mrzačení ženských pohlavních orgánů, a rovněž i nově se objevujícími formami násilí, například kybernetickou šikanou a online obtěžováním. Vzhledem ke stále znepokojujícímu počtu obětí genderově podmíněného násilí je třeba ve všech těchto akcích pokračovat s nezávisle přidělenými rozpočtovými prostředky na činnosti, jimiž se provádí specifický cíl, kterým je předcházení všem formám genderově podmíněného násilí a jejich potírání v rámci složky Daphne, a tyto výsledky a získané poznatky náležitě zohlednit při provádění programu.
- (14) Zákaz diskriminace je základní zásadou Unie. Článek 19 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) stanoví opatření k boji proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Zákaz diskriminace je rovněž zakotven v článku 21 Listiny. Mělo by se přihlídnout ke zvláštním rysům různých forem diskriminace, včetně přímé, nepřímé a strukturální diskriminace, a souběžně by měla být vypracována příslušná opatření pro předcházení diskriminaci založené na jednom nebo více důvodech a pro boj proti ní. Program by měl podporovat akce na

předcházení a potírání všech forem diskriminace, rasismu, xenofobie, afrobie, antisemitismu, nesnášenlivosti vůči Romům, islamofobie, všech forem nesnášenlivosti, včetně homofobie, bifobie, transfobie, interfobie a nesnášenlivosti na základě genderové identity, a to online i offline, jakož i nesnášenlivosti vůči osobám patřícím k menšinám, s přihlédnutím k vícenásobné diskriminaci. Zvláštní pozornost by v této souvislosti měla být rovněž věnována předcházení všem formám násilí, nenávisti, segregace a stigmatizace a jejich potírání, jakož i boji proti šikanování, obtěžování a netolerantnímu zacházení. Program by měl být prováděn způsobem, jímž se bude vzájemně posilovat s dalšími činnostmi Unie, které sledují stejné cíle, zejména ty, které uvádí sdělení Komise ze dne 5. dubna 2011 nazvané „Rámec EU pro vnitrostátní strategie integrace Romů do roku 2020“ a doporučení Rady ze dne 9. prosince 2013 o účinných opatřeních v oblasti integrace Romů v členských státech ⁽⁹⁾.

- (15) Sociální překážky a překážky související s prostředím i nedostatečná přístupnost zabraňuje plnému a účinnému zapojení osob se zdravotním postižením do společnosti na rovnoprávném základě s ostatními. Osoby se zdravotním postižením se potýkají s překážkami, jež jim brání mimo jiné v přístupu na trh práce, ve využívání výhod inkluzivního a kvalitního vzdělávání, v možnosti vyhnout se chudobě a sociálnímu vyloučení, v přístupu ke kulturním iniciativám a k médiím a ve výkonu jejich politických práv. Jako signatáři Úmluvy Organizace spojených národů o právech osob se zdravotním postižením se Unie spolu se všemi členskými státy zavázali podporovat, chránit a zajišťovat plné a rovné požívání všech lidských práv a základních svobod všemi osobami se zdravotním postižením. Uvedená úmluva se stala nedílnou součástí právního řádu Unie.
- (16) Právo na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a komunikace je základním právem zakotveným v článku 7 Listiny. Ochrana osobních údajů je základním právem zakotveným v článku 16 Smlouvy o fungování EU a článku 8 Listiny. Dodržování pravidel pro ochranu osobních údajů podléhá kontrole nezávislých dozorových úřadů. Právní rámec Unie, zejména nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ⁽¹⁰⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ⁽¹¹⁾ zavádí ustanovení, která mají zajistit, aby bylo právo na ochranu osobních údajů účinně vymáháno. Tyto právní nástroje ukládají vnitrostátním dozorovým úřadům zabývajícím se ochranou osobních údajů, aby zvyšovaly povědomí a porozumění veřejnosti, pokud jde o rizika, pravidla, záruky a práva související se zpracováním osobních údajů. Vzhledem k významu práva na ochranu osobních údajů v době rychlého technologického vývoje by Unie měla být schopna vykonávat osvětovou činnost, a to i podporou organizací občanské společnosti prosazujících ochranu osobních údajů v souladu s normami Unie, a provádět studie a další příslušné činnosti.
- (17) Článek 24 Smlouvy o fungování EU ukládá Evropskému parlamentu a Radě, aby přijaly ustanovení o postupech a podmínkách požadovaných pro předložení občanské iniciativy ve smyslu článku 11 Smlouvy o EU. Tato povinnost byla splněna přijetím nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/788 ⁽¹²⁾. Program by měl podporovat financování technické a organizační podpory k provedení uvedeného nařízení, čímž podpoří výkon práva navrhopvat iniciativy ze strany občanů a podpoří evropské občanské iniciativy.
- (18) V souladu s články 8 a 10 Smlouvy o fungování EU by měl tento program ve všech svých činnostech podporovat uplatňování hlediska genderové rovnosti a zákazu diskriminace. V průběžném a závěrečném hodnocení programu by měly být vyhodnoceny dopady na genderovou rovnost s cílem posoudit, v jakém rozsahu program přispívá ke genderové rovnosti, a zda program nemá na genderovou rovnost nezamýšlené negativní dopady. V této souvislosti, a s ohledem na rozdílnou povahu a rozsah činností jednotlivých složek programu bude důležité, aby byly jednotlivé údaje shromážděné předkladateli projektů pokud možno rozčleněny podle pohlaví. Je rovněž důležité poskytnout žadatelům informace o tom, jak zohledňovat genderovou rovnost, včetně informací o využívání nástrojů pro uplatňování hlediska genderové rovnosti, jako je v nezbytných případech sestavování rozpočtu s ohledem na gender a posuzování dopadů na genderovou rovnost. Při konzultacích s odborníky a zúčastněnými stranami je třeba zohledňovat vyvážené genderové zastoupení.

⁽⁹⁾ Úř. věst. C 378, 24.12.2013, s. 1.

⁽¹⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽¹¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 89).

⁽¹²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/788 ze dne 17. dubna 2019 o evropské občanské iniciativě (Úř. věst. L 130, 17.5.2019, s. 55).

- (19) V článku 3 Smlouvy o EU je Unii uložena povinnost prosazovat mimo jiné ochranu práv dítěte v souladu s článkem 24 Listiny a v souladu s Úmluvou Organizace spojených národů o právech dítěte.
- (20) V souladu s akty Unie o rovném zacházení zřídily členské státy nezávislé subjekty pro prosazování rovného zacházení (dále jen „orgány pro rovné zacházení“) za účelem boje proti diskriminaci založené na rase a etnickém původu, jakož i pohlaví. Mnohé členské státy však šly nad rámec požadavků těchto aktů Unie a zajistily, aby se orgány pro rovné zacházení rovněž mohly zabývat diskriminací založenou na jiných důvodech, jako je jazyk, věk, pohlavní znaky, genderová identita a genderová diverzita, sexuální orientace, náboženské vyznání nebo přesvědčení a zdravotní postižení. Orgány pro rovné zacházení hrají klíčovou úlohu v prosazování rovnosti a zajišťování účinného uplatňování právních předpisů týkajících se rovného zacházení, a to zejména prostřednictvím poskytování nezávislé pomoci obětem diskriminace, provádění nezávislých průzkumů ohledně diskriminace, zveřejňování nezávislých zpráv a vydávání doporučení o jakýchkoliv otázkách souvisejících s diskriminací v jejich příslušném členském státě. V tomto ohledu je zásadní, aby byla práce orgánů pro rovné zacházení koordinována na úrovni Unie.

V roce 2007 vznikla Evropská síť orgánů pro rovné zacházení (Equinet), která se skládá z vnitrostátních orgánů pro rovné zacházení, jak stanoví směrnice Rady 2000/43/ES⁽¹³⁾ a 2004/113/ES⁽¹⁴⁾ a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES⁽¹⁵⁾ a 2010/41/EU⁽¹⁶⁾. Dne 22. června 2018 přijala Komise doporučení (EU) 2018/951⁽¹⁷⁾ o normách pro orgány pro rovné zacházení, které upravuje jejich mandát, nezávislost, efektivnost, koordinaci a spolupráci. Equinet má výjimečnou pozici, jelikož jde o jediný subjekt, který zajišťuje koordinaci činností mezi orgány pro rovné zacházení. Tato koordinace ze strany Equinetu je klíčová pro řádné provádění antidiskriminačních právních předpisů Unie v členských státech a program by ji měl podporovat.

- (21) Členské státy by měly mít možnost zřídit kontaktní místa programu, aby se zvýšila uživatelská přístupnost a žadatelům, zúčastněným stranám a příjemcům byly poskytovány nestranné návody, praktické informace a pomoc týkající se všech aspektů programu. Kontaktní místa programu by měla plnit své úkoly nezávisle a bez zasahování orgánů veřejné moci do jejich rozhodování. Je důležité, aby členské státy měly možnost zvolit nejvhodnější způsob správy těchto kontaktních míst programu, mimo prostřednictvím orgánů veřejné moci, organizací občanské společnosti nebo jejich konsorcií. Kontaktní místa programu nesmí mít odpovědnost za řízení programu.
- (22) Nezávislé subjekty zabývající se dodržováním lidských práv a organizace občanské společnosti hrají zásadní úlohu tím, že prosazují a chrání společné hodnoty Unie a zvyšují o nich povědomí, a rovněž přispíváním k účinnému požívání práv v rámci práva Unie, včetně Listiny. Jak je uvedeno v usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. dubna 2018⁽¹⁸⁾, navýšení finančních prostředků a dostatečná finanční podpora jsou klíčem k rozvoji příznivého a udržitelného prostředí pro organizace občanské společnosti, jejichž role je díky tomu posílena a které pak mohou vykonávat své funkce nezávisle a účinně. Finanční prostředky Unie by měly doplňovat úsilí vynakládané na vnitrostátní úrovni a přispívat k podpoře, posílení postavení a tvorbě kapacit nezávislých organizací občanské společnosti, které se zabývají prosazováním práv a hodnot a jejichž činnosti pomáhají strategickému vymáhání práv vyplývajících z práva Unie, zejména Listiny, mimo jiné prostřednictvím advokační činnosti, jako jsou strategické vedení soudních sporů, vedení kampaní, komunikace a další dohledové činnosti, jakož i k prosazování a ochraně

⁽¹³⁾ Směrnice Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ (Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22).

⁽¹⁴⁾ Směrnice Rady 2004/113/ES ze dne 13. prosince 2004, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s muži a ženami v přístupu ke zboží a službám a jejich poskytování (Úř. věst. L 373, 21.12.2004, s. 37).

⁽¹⁵⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/54/ES ze dne 5. července 2006 o zavedení zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti zaměstnání a povolání (Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23).

⁽¹⁶⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/41/EU ze dne 7. července 2010 o uplatňování zásady rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné a o zrušení směrnice Rady 86/613/EHS (Úř. věst. L 180, 15.7.2010, s. 1).

⁽¹⁷⁾ Doporučení Komise (EU) 2018/951 ze dne 22. června 2018 o normách pro orgány pro rovné zacházení (Úř. věst. L 167, 4.7.2018, s. 28).

⁽¹⁸⁾ Úř. věst. C 390, 18.11.2019, s. 117.

hodnot Unie a ke zvyšování povědomí o nich na místní, regionální, celostátní a nadnárodní úrovni. Program je třeba provádět uživatelsky vstřícným způsobem, například prostřednictvím uživatelsky vstřícného postupu pro podávání žádostí a vykazování. Zvláštní pozornost je třeba věnovat přístupnosti programu pro organizace občanské společnosti na místní, regionální, celostátní a nadnárodní úrovni, včetně organizací občanské společnosti na nejnižší místní úrovni, a kapacitám příjemcům. Při tom by se mělo zvážit případné poskytnutí finanční podpory pro třetí strany.

- (23) Komise by měla zajistit celkový soulad, doplňkovost a synergií s prací institucí a jiných subjektů Unie, zejména s Evropským institutem pro rovnost žen a mužů a Agenturou Evropské unie pro základní práva, a měla by zhodnotit práci dalších vnitrostátních a mezinárodních aktérů v oblastech, na něž se tento program vztahuje.
- (24) Program by měl být otevřen za určitých podmínek účasti členů Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), kteří jsou členy Evropského hospodářského prostoru (EHP). Přístupující země, kandidátské země a potenciální kandidáti využívající předvstupní strategie, země, na které se vztahuje evropská politika sousedství, a další třetí země by rovněž měly mít možnost účastnit se tohoto programu.
- (25) K zajištění účinného přidělování finančních prostředků ze souhrnného rozpočtu Unie je nezbytné zajistit, aby všechny akce prováděné v rámci programu měly přidanou hodnotu Unie, doplňovaly akce členských států a byly v souladu s jinými akcemi Unie. Je třeba usilovat o soulad, doplňkovost a synergie mezi programy financování, které podporují vzájemně úzce propojené oblasti politiky, a to zejména s programem Spravedlnost a s programy Kreativní Evropa zavedeným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) XXXX/XXXX⁽¹⁹⁾, a Erasmus+ zavedeným nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) XXXX/XXXX⁽²⁰⁾, a to s cílem těžit z potenciálních průníků v oblastech kultury, médií, umění, vzdělávání a kreativity. Je nutné vytvořit synergie s ostatními unijními programy financování, zejména v oblastech zaměstnanosti a boje proti sociálnímu vyloučení, zejména s Evropským sociálním fondem plus, jakož i v oblastech vnitřního trhu, podnikání, mládeže, zdraví, občanství, spravedlnosti, migrace, bezpečnosti, výzkumu, inovací, technologií, průmyslu, soudržnosti, turismu, vnějších vztahů, obchodu a udržitelného rozvoje.
- (26) Tímto nařízením se stanoví finanční krytí pro celou dobu trvání programu, které má v ročním rozpočtovém procesu pro Evropský parlament a Radu představovat hlavní referenční částku ve smyslu bodu 18 Interinstitucionální dohody ze dne 16. prosince 2020 mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o rozpočtové kázní, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení, jakož i o nových vlastních zdrojích, včetně plánu zavádění nových vlastních zdrojů⁽²¹⁾.
- (27) V souladu s čl. 193 odst. 2 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046⁽²²⁾ (dále jen „finanční nařízení“) lze grant udělit na již zahájenou akci v případě, že žadatel může prokázat, že akce musela být zahájena ještě před podpisem grantové dohody. Náklady vzniklé před podáním žádosti o grant jsou však způsobilé pouze v řádně odůvodněných mimořádných případech. S cílem zabránit jakémukoli přerušení poskytování podpory Unie,

⁽¹⁹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) XXXX/XXXX, kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2021-2027) a zrušuje nařízení (EU) č. 1295/2013 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽²⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) XXXX/XXXX, kterým se zavádí program Erasmus+: program Unie pro vzdělávání a odbornou přípravu, pro mládež a pro sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013 (dosud nezveřejněno v Úředním věstníku).

⁽²¹⁾ Úř. věst. L 433I, 22.12.2020, s. 28.

⁽²²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) 2018/1046 ze dne 18. července 2018, kterým se stanoví finanční pravidla pro souhrnný rozpočet Unie, mění nařízení (EU) č. 1296/2013, (EU) č. 1301/2013, (EU) č. 1303/2013, (EU) č. 1304/2013, (EU) č. 1309/2013, (EU) č. 1316/2013, (EU) č. 223/2014 a (EU) č. 283/2014 a rozhodnutí č. 541/2014/EU a zrušuje nařízení (EU, Euratom) č. 966/2012 (Úř. věst. L 193, 30.7.2018, s. 1).

kteř by mohlo poškodit zájmy Unie, by mělo být možné stanovit, po omezenou dobu na začátku víceletého finančního rámce na období 2021–2027, že od 1. ledna 2021 jsou za způsobilé považovány i náklady vzniklé v souvislosti s již zahájenými akcemi podporovanými podle tohoto nařízení, avšak před podáním žádosti o grant.

- (28) Na tento program se použije finanční nařízení. Finanční nařízení stanoví pravidla pro plnění rozpočtu Unie, včetně pravidel týkajících se grantů, cen, zadávání veřejných zakázek, nepřímého řízení, finančních nástrojů, rozpočtových záruk, finanční pomoci a náhrad vyplácených externím odborníkům.
- (29) Druhy financování a způsoby provádění podle tohoto nařízení by měly být voleny na základě toho, nakolik jsou schopny dosáhnout specifických cílů akcí a přinést výsledky, přičemž se přihlíží zejména k nákladům na kontrolní opatření, administrativní zátěži, kapacitě příslušných zúčastněných stran a cílových příjemců a očekávanému riziku nesouladu. Mělo by to zahrnovat zvážení použití jednorázových částek, paušálních sazeb a jednotkových nákladů, jakož i financování, které není spojeno s náklady podle čl. 125 odst. 1 finančního nařízení.
- (30) V souladu s finančním nařízením, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013⁽²³⁾ a nařízením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁽²⁴⁾, (Euratom, ES) č. 2185/96⁽²⁵⁾ a (EU) 2017/1939⁽²⁶⁾ mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím přiměřených opatření, včetně opatření týkajících se prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí včetně podvodů, zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků a případného ukládání správních sankcí. Zejména má Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) v souladu s nařízením (Euratom, ES) č. 2185/96 a (EU, Euratom) č. 883/2013 pravomoc provádět správní vyšetřování, včetně kontrol a inspekcí na místě s cílem zjistit, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu nebo ohrožujícímu finanční zájmy Unie. V souladu s nařízením (EU) 2017/1939 má Úřad evropského veřejného žalobce pravomoc vyšetřovat a stíhat trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie, jak je stanoveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371⁽²⁷⁾.

V souladu s finančním nařízením mají všechny osoby nebo subjekty, kterým jsou poskytovány finanční prostředky Unie, plně spolupracovat na ochraně finančních zájmů Unie, udělit Komisi, OLAFu, Účetnímu dvoru a v případě členských států účastnících se posílené spolupráce podle nařízení (EU) 2017/1939 Úřadu evropského veřejného žalobce nezbytná práva a potřebný přístup a zajistit, aby rovnocenná práva udělily i třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie.

- (31) Třetí země, které jsou členy EHP, se mohou účastnit programů Unie v rámci spolupráce zavedené podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru⁽²⁸⁾, která stanoví provádění programů na základě rozhodnutí přijatého podle uvedené dohody. Třetí země se mohou rovněž účastnit na základě jiných právních nástrojů. Toto nařízení by mělo obsahovat zvláštní ustanovení požadující po třetích zemích, aby udělily nezbytná práva a potřebný přístup příslušné schvalující osobě, OLAFu a Účetnímu dvoru, aby mohly komplexně vykonávat své pravomoci.

⁽²³⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁽²⁴⁾ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁽²⁵⁾ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁽²⁶⁾ Nařízení Rady (EU) 2017/1939 ze dne 12. října 2017, kterým se provádí posílená spolupráce za účelem zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce (Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s. 1).

⁽²⁷⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

⁽²⁸⁾ Úř. věst. L 1, 3.1.1994, s. 3.

- (32) Na toto nařízení se použijí horizontální finanční pravidla přijatá Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 Smlouvy o fungování EU. Tato pravidla jsou stanovena ve finančním nařízení a upravují zejména postupy týkající se sestavování a plnění rozpočtu prostřednictvím grantů, zadávání veřejných zakázek, den a nepřímého plnění, jakož i kontroly odpovědnosti účastníků finančních operací. Pravidla přijatá na základě článku 322 Smlouvy o fungování EU rovněž zahrnují obecný režim podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie.
- (33) Podle rozhodnutí Rady 2013/755/EU ⁽²⁹⁾ jsou osoby a příslušné veřejné nebo soukromé subjekty a instituce usazené v zámořských zemích a územích způsobilé k získání finančních prostředků s výhradou pravidel a cílů programu a případných režimů použitelných na členský stát, s nímž jsou příslušná zámořská země nebo území spojeny.
- (34) S ohledem na význam boje proti změně klimatu v souladu se závazky Unie provádět Pařížskou dohodu přijatou v rámci Rámcové úmluvy Organizace spojených národů o změně klimatu a na cíle Organizace spojených národů pro udržitelný rozvoj má tento program přispívat k začleňování opatření v oblasti klimatu a k dosahování obecného cíle, kterým je vynakládat 30 % výdajů z rozpočtu Unie na podporu cílů v oblasti klimatu, a k naplnění ambice, aby se na výdaje v oblasti biologické rozmanitosti věnovalo 7,5 % rozpočtu v roce 2024 a 10 % rozpočtu v letech 2026 a 2027, přičemž je třeba zohledňovat, jak se cíle v oblasti klimatu a cíle v oblasti biologické rozmanitosti překrývají. Program by měl podporovat činnosti, které respektují klimatické a environmentální normy a priority Unie i zásadu „nepůsobit škodu“ vyjádřenou v Zelené dohodě pro Evropu. Příslušná opatření by měla být určena během přípravy a provádění programu a opětovně posouzena v rámci příslušných postupů hodnocení a přezkumu.
- (35) Podle bodů 22 a 23 interinstitucionální dohody ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů ⁽³⁰⁾ by měl být tento program hodnocen na základě informací shromážděných v souladu se zvláštními požadavky na monitorování a zároveň zamezit administrativní zátěži, zejména pro členské státy, a nadměrné regulaci. Tyto požadavky by měly v příslušných případech zahrnovat měřitelné ukazatele jakožto základ pro hodnocení toho, jaké má tento program účinky v praxi.
- (36) Za účelem zajištění účinného posouzení pokroku programu dosaženého při plnění jeho cílů by měla být na Komisi v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování EU přenesena pravomoc přijímat akty, pokud jde o ukazatele uvedené v člácích 14 a 16 a v příloze II. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů. Pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci obdrží Evropský parlament a Rada veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají automaticky přístup na zasedání skupin odborníků Komise, jež se věnují přípravě aktů v přenesené pravomoci.
- (37) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení tohoto nařízení by Komisi měly být svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ⁽³¹⁾.
- (38) Jelikož cílů tohoto nařízení, totiž chránit a prosazovat práva a hodnoty zakotvené ve Smlouvách, Listině a platných mezinárodních úmluvách o lidských právech, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu rozsahu či účinků akce, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje toto nařízení rámec toho, co je nezbytné pro dosažení těchto cílů.

⁽²⁹⁾ Rozhodnutí Rady 2013/755/EU ze dne 25. listopadu 2013 o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii („rozhodnutí o přidružení zámoří“) (Úř. věst. L 344, 19.12.2013, s. 1).

⁽³⁰⁾ Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁽³¹⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

- (39) Nařízení (EU) č. 1381/2013 a (EU) č. 390/2014 by proto měla být zrušena.
- (40) Za účelem zajištění nepřetržitého poskytování podpory v relevantní oblasti politiky a umožnění provádění od začátku víceletého finančního rámce na období 2021–2027 by toto nařízení mělo vstoupit v platnost co nejdříve a mělo by se použít se zpětnou působností od 1. ledna 2021,

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

Kapitola I

Obecná ustanovení

Článek 1

Předmět

Toto nařízení zavádí program Občané, rovnost, práva a hodnoty (dále jen „program“) na dobu trvání víceletého finančního rámce 2021–2027, jak stanoví nařízení (EU, Euratom) 2020/2093.

Stanoví cíle programu, rozpočet na období 2021–2027, formy financování z prostředků Unie a pravidla pro poskytování tohoto financování.

Článek 2

Cíle programu

1. Obecným cílem programu je chránit a prosazovat práva a hodnoty zakotvené ve Smlouvách, Listině a platných mezinárodních úmluvách o lidských právech, zejména podporou organizací občanské společnosti a jiných zúčastněných subjektů, které působí na místní, regionální, celostátní a nadnárodní úrovni, a prostřednictvím podporování občanské a demokratické angažovanosti, za účelem zachování a dalšího rozvoje otevřené, demokratické, spravedlivé a inkluzivní společnosti, jež je založena na zásadách právního státu.
2. V rámci obecného cíle stanoveného v odstavci 1 má program tyto specifické cíle odpovídající složkám:
 - a) chránit a prosazovat hodnoty Unie (složka Hodnoty Unie),
 - b) prosazovat práva, zákaz diskriminace a podporovat rovnost včetně genderové rovnosti a pokračovat v uplatňování hlediska genderové rovnosti a zákazu diskriminace (složka Rovnost, práva a genderová rovnost),
 - c) podporovat angažovanost a účast občanů na demokratickém životě Unie a výměny mezi občany různých členských států a zvyšovat povědomí o jejich společné evropské historii (složka Angažovanost a účast občanů),
 - d) bojovat proti násilí, včetně genderově podmíněného násilí (složka Daphne).

Článek 3

Složka Hodnoty Unie

V rámci obecného cíle stanoveného v čl. 2 odst. 1 a v rámci specifického cíle stanoveného v čl. 2 odst. 2 písm. a) se tento program zaměří na ochranu a prosazování práv a zvyšování povědomí o nich poskytováním finanční podpory organizacím občanské společnosti, které působí na místní, regionální, celostátní a nadnárodní úrovni v oblasti podpory a kultivace těchto práv, čímž bude rovněž posilovat ochranu a prosazování hodnot Unie a dodržování zásad právního státu a přispívat k budování demokratičtější Unie, demokratickému dialogu, transparentnosti a řádné veřejné správě.

Článek 4

Složka Rovnost, práva a genderová rovnost

V rámci obecného cíle stanoveného v čl. 2 odst. 1 a v rámci specifického cíle stanoveného v čl. 2 odst. 2 písm. b) se tento program zaměří na

- 1) podporu rovnosti a na předcházení nerovnosti a diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace a boj proti nim, jakož i na dodržování zásady zákazu diskriminace na základě důvodů uvedených v článku 21 Listiny;
- 2) podporu, rozvíjení a provádění komplexních politik, jejichž cílem je:
 - a) prosazování plného požívání práv ženami, genderové rovnosti včetně sladování pracovního a soukromého života, posilování postavení žen a uplatňování hlediska genderové rovnosti;
 - b) prosazování zákazu diskriminace a jeho uplatňování;
 - c) boj proti rasismu, xenofobii a všem formám nesnášenlivosti, včetně homofobie, bifobie, transfobie a interfobie a nesnášenlivosti na základě genderové identity, a to online i offline;
 - d) ochrana práv dítěte a jejich prosazování;
 - e) ochrana práv osob se zdravotním postižením a jejich prosazování;
- 3) ochranu a prosazování práv spojených s občanstvím Unie a práva na ochranu osobních údajů.

Článek 5

Složka Angažovanost a účast občanů

V rámci obecného cíle stanoveného v čl. 2 odst. 1 a v rámci specifického cíle stanoveného v čl. 2 odst. 2 písm. c) se tento program zaměří na:

- 1) podporu projektů k připomenutí klíčových okamžiků v moderních evropských dějinách, jako byl nástup autoritářských a totalitních režimů a jeho příčiny a následky, a projektů zaměřených na zvyšování povědomí evropských občanů o jejich společné historii, kultuře, kulturním dědictví a hodnotách, čímž se bude posilovat jejich chápání Unie, jejího původu, účelu, rozmanitosti a úspěchů a významu vzájemného porozumění a tolerance;
- 2) podporu účasti občanů a zájmových sdružení na demokratickém a občanském životě Unie a jejich přispívání k tomuto životu tím, že jim umožní projevat a veřejně si vyměňovat názory ve všech oblastech činnosti Unie;
- 3) podporu výměn mezi občany různých zemí, zejména prostřednictvím partnerství a sítí měst, s cílem umožnit jim prakticky zažít bohatství a rozmanitost společného dědictví Unie a uvědomit si, že toto bohatství a rozmanitost jsou pevným základem pro společnou budoucnost.

Článek 6

Složka Daphne

V rámci obecného cíle stanoveného v čl. 2 odst. 1 a v rámci specifického cíle stanoveného v čl. 2 odst. 2 písm. d) se tento program zaměří na:

- 1) předcházení všem formám genderově podmíněného násilí na ženách a dívkách a domácího násilí na všech úrovních a jejich potírání, včetně podpory standardů stanovených v Úmluvě Rady Evropy o prevenci a potírání násilí na ženách a domácího násilí (Istanbulské úmluvy);
- 2) předcházení všem formám násilí na dětech a mladých lidech a na jiných ohrožených skupinách, jako jsou LGBTIQ osoby a osoby se zdravotním postižením, a jejich potírání;

- 3) podporu a ochranu všech přímých a nepřímých obětí forem násilí uvedených v bodech 1 a 2, například obětí domácího násilí páchaného v rámci rodiny nebo v rámci intimních vztahů, včetně dětí osiřelých v důsledku trestných činů spáchaných v domácím prostředí, a na podporu a zajištění stejné úrovně ochrany pro oběti genderově podmíněného násilí v celé Unii.

Článek 7

Rozpočet

1. Finanční krytí pro provádění programu na období od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2027 činí 641 705 000 EUR v běžných cenách.
2. V důsledku úpravy specifické pro tento program na základě článku 5 nařízení Rady (EU, Euratom) 2020/2093 se částka stanovená v odstavci 1 tohoto článku zvýší o dodatečný přírůstek ve výši 800 000 000 EUR v cenách roku 2018, jak je stanoveno v příloze II uvedeného nařízení.
3. V rámci částky stanovené v odstavci 1 se na následující cíle přidělují tyto orientační částky:
 - a) 297 366 097 EUR v běžných cenách, tj. 46,34 % finančního krytí, pro specifické cíle stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. a);
 - b) 169 410 120 EUR v běžných cenách, tj. 26,4 % finančního krytí, pro specifické cíle stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. b) a d);
 - c) 174 928 783 EUR v běžných cenách, tj. 27,26 % finančního krytí, pro specifické cíle stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. c).
4. V rámci částky stanovené v odstavci 2 se na následující cíle přidělují tyto orientační částky:
 - a) 43,00 %, až do výše 344 000 000 EUR v cenách roku 2018, pro specifické cíle stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. a);
 - b) 23,07 %, až do výše 184 560 000 EUR v cenách roku 2018, pro specifické cíle stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. b) a d);
 - c) 23,93 %, až do výše 191 440 000 EUR v cenách roku 2018, pro specifické cíle stanovené v čl. 2 odst. 2 písm. c);
 - d) 10,00%, až do výše 80 000 000 EUR v cenách roku 2018, pro jakékoli cíle stanovené v čl. 2 odst. 2.
5. Z částek stanovených v odst. 3 písm. a) a b) a odst. 4 písm. a) a b) se alespoň 50 % přidělí na podporu činností prováděných organizacemi občanské společnosti, přičemž z toho alespoň 40 % se přidělí místním a regionálním organizacím občanské společnosti.
6. Z částky stanovené v odst. 3 písm. b) a odst. 4 písm. b) se alespoň 40 % přidělí na podporu činností zaměřených na předcházení všem formám genderově podmíněného násilí na všech úrovních a jejich potírání a alespoň 15 % na činnosti prosazující plné požívání práv žen, genderovou rovnost, včetně sladování pracovního a soukromého života, posilování postavení žen a uplatňování hlediska genderové rovnosti.
7. Z částky stanovené v odst. 3 písm. c) a odst. 4 písm. c) se alespoň 65 % přidělí na demokratickou angažovanost a 15 % na činnosti související s posilováním historického povědomí.
8. Komise se od přidělených procentních podílů finančních prostředků programu, jak jsou stanoveny v odstavcích 6 a 7, neodchýlí o více než deset procentních bodů.
9. Částky stanovené v odstavcích 1 a 2 lze přidělit na technickou a administrativní pomoc určenou pro provádění programu, jako jsou přípravné, monitorovací, kontrolní, auditní a hodnotící činnosti, včetně systémů informačních technologií na úrovni organizace, studií, schůzek odborníků a komunikace o prioritách a oblastech týkajících se obecných cílů programu.

10. V souladu s čl. 193 odst. 2 druhým pododstavcem písm. a) finančního nařízení, v důsledku opožděného vstupu tohoto nařízení v platnost a v zájmu zajištění kontinuity lze po omezenou dobu považovat náklady vzniklé v souvislosti s akcemi podporovanými podle tohoto nařízení za způsobilé od 1. ledna 2021 i tehdy, pokud vznikly před podáním žádosti o grant.

11. Do programu mohou být za podmínek stanovených v článku 26 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu plus, Fondu soudržnosti, Fondu pro spravedlivou transformaci a Evropském námořním, rybářském a akvakulturním fondu a o finančních pravidlech pro tyto fondy a pro Azylový, migrační a integrační fond, Fond pro vnitřní bezpečnost a Nástroj pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky (dále jen „nařízení o společných ustanoveních na období 2021–2027“) převedeny na žádost dotčeného členského státu zdroje přidělené členským státům ve sdíleném řízení. Komise tyto zdroje vynakládá přímo v souladu s čl. 62 odst. 1 prvním pododstavcem písm. a) finančního nařízení, nebo nepřímo v souladu s písmenem c) uvedeného pododstavce. Tyto zdroje se použijí ve prospěch dotčeného členského státu.

Článek 8

Třetí země přidružené k programu

Program je otevřen účasti těchto třetích zemí:

- a) členů ESVO, kteří jsou členy EHP, v souladu s podmínkami stanovenými v Dohodě o Evropském hospodářském prostoru;
- b) přístupujících zemí, kandidátských zemí a potenciálních kandidátů v souladu s obecnými zásadami a obecnými podmínkami pro účast těchto zemí v programech Unie stanovenými v příslušných rámcových dohodách a rozhodnutích Rady přidružení nebo obdobných dohodách a v souladu se zvláštními podmínkami stanovenými v dohodách mezi Uní a těmito zeměmi;
- c) zemí evropské politiky sousedství v souladu s obecnými zásadami a obecnými podmínkami pro účast těchto zemí v programech Unie stanovenými v příslušných rámcových dohodách a rozhodnutích Rady přidružení nebo obdobných dohodách a v souladu se zvláštními podmínkami stanovenými v dohodách mezi Uní a těmito zeměmi;
- d) dalších třetích zemí v souladu s podmínkami stanovenými ve zvláštní dohodě upravující účast dané třetí země v některém programu Unie, pokud tato dohoda:
 - i) zajišťuje spravedlivou rovnováhu mezi příspěvky třetí země, která se účastní programů Unie, a přínosy pro ni;
 - ii) stanoví podmínky účasti na programech, včetně výpočtu finančních příspěvků na jednotlivé programy a jejich správních nákladů;
 - iii) nesvěřuje dané třetí zemi žádnou rozhodovací pravomoc ohledně daného programu;
 - iv) zaručuje práva Unie zajistit řádné finanční řízení a chránit své finanční zájmy.

Příspěvky uvedené v prvním pododstavci písm. d) bodě ii) představují účelově vázané příjmy v souladu s čl. 21 odst. 5 finančního nařízení.

Článek 9

Provádění a formy financování z prostředků Unie

1. Program se provádí v přímém řízení v souladu s finančním nařízením nebo v nepřímém řízení subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 prvním pododstavci písm. c) uvedeného nařízení.

2. Program může poskytovat financování jednou z forem stanovených ve finančním nařízení.
3. Příspěvky do vzájemného pojišťovacího mechanismu mohou pokrývat rizika spojená se zpětným získáváním dlužných prostředků od příjemců a lze je považovat za dostatečnou záruku podle finančního nařízení. Použijí se ustanovení stanovená v čl. 37 odst. 7 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ⁽³²⁾.

Článek 10

Druhy akcí

Akce přispívající k dosažení specifického cíle stanoveného v článku 2 mohou být financovány podle tohoto nařízení. Pro financování jsou způsobilé zejména činnosti uvedené v příloze I.

Článek 11

Skupina pro občanský dialog

Komise zřídí Skupinu pro občanský dialog, jejímž cílem je zajišťovat pravidelný, otevřený a transparentní dialog s příjemci programu a dalšími významnými zúčastněnými stranami za účelem výměny zkušeností a osvědčených postupů a diskuse o vývoji politik v rámci oblastí a cílů, na něž se program vztahuje, a souvisejících oblastí.

Kapitola II

Granty

Článek 12

Granty

1. Granty v rámci programu se udělují a spravují v souladu s hlavou VIII finančního nařízení.
2. Členy hodnotící komise mohou být externí odborníci.

Článek 13

Kumulativní a alternativní financování

1. Na akci, na niž byl získán příspěvek v rámci programu, lze rovněž získat příspěvek z jiného programu Unie, včetně fondů ve sdíleném řízení, pokud příspěvky nepokrývají tytéž náklady. Na takový další příspěvek na akci se použijí pravidla příslušného programu Unie. Kumulativní financování nesmí překročit celkové způsobilé náklady na akci. Podporu z jednotlivých programů Unie lze vypočítat na poměrném základě v souladu s dokumenty, v nichž jsou stanoveny podmínky podpory.

2. Akce oceněné v rámci programu značkou „pečeť excelence“ mohou obdržet podporu z Evropského fondu pro regionální rozvoj nebo Evropského sociálního fondu plus v souladu s čl. 73 odst. 4 nařízení o společných ustanoveních na období 2021–2027, pokud splňují všechny tyto podmínky:

- a) byly posouzeny v rámci výzvy k podávání návrhů podle programu;

⁽³²⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/695 ze dne 28. dubna 2021, kterým se zavádí rámcový program pro výzkum a inovace Horizont Evropa a stanoví pravidla pro účast a šíření výsledků a zrušují nařízení (EU) č. 1290/2013 a (EU) č. 1291/2013 (Úř. věst. L 170, 12.5.2021, s. 1).

- b) splňují minimální požadavky na kvalitu uvedené v této výzvě k podávání návrhů;
- c) nemohou být financovány v rámci této výzvy k podávání návrhů z důvodu rozpočtových omezení.

Článek 14

Způsobilé subjekty

1. Kromě kritérií stanovených v článku 197 finančního nařízení se použijí kritéria způsobilosti stanovená v odstavcích 2 a 3 tohoto článku.
2. Způsobilé jsou tyto subjekty:
 - a) jakýkoli právní subjekt usazený:
 - i) v členském státě nebo zámořské zemi či území s ním spojeném,
 - ii) ve třetí zemi přidružené k programu, ledaže se jedná o specifický cíl stanovený v čl. 2 odst. 2 písm. a);
 - b) jakýkoli právní subjekt založený podle práva Unie nebo jakákoli mezinárodní organizace.
3. Evropské síti vnitrostátních orgánů pro rovné zacházení (Equinet) lze udělit na základě čl. 7 odst. 3 písm. b) a odst. 4 písm. b) grant na provozní náklady bez výzvy k podávání návrhů, a to k pokrytí výdajů souvisejících se stálým pracovním programem Equinetu.

Kapitola III

Programování, monitorování, hodnocení a kontrola

Článek 15

Pracovní program

1. Tento program se provádí prostřednictvím pracovních programů uvedených v článku 110 finančního nařízení.
2. Pracovní program přijme Komise prostřednictvím prováděcího aktu. Tento prováděcí akt se přijímá přezkumným postupem podle článku 22.

Článek 16

Monitorování a podávání zpráv

Ukazatele pro podávání zpráv o pokroku při plnění obecných a specifických cílů stanovených v článku 2 jsou uvedeny v příloze II.

Pro zajištění účinného posouzení pokroku tohoto programu dosaženého při plnění jeho cílů je Komisi svěřena pravomoc přijímat v souladu s článkem 18 akty v přenesené pravomoci, jimiž se mění příloha II co do ukazatelů, je-li to považováno za nezbytné, a jimiž se toto nařízení doplňuje o ustanovení o zavedení rámce pro monitorování a hodnocení.

System vykazování výkonnosti zajistí, aby údaje pro monitorování provádění programu a jeho výsledků byly shromažďovány účinně, efektivně a včas.

Za tímto účelem se pro příjemce finančních prostředků Unie a, je-li to vhodné, i pro členské státy stanoví přiměřené požadavky na podávání zpráv.

Článek 17

Hodnocení

1. Hodnocení programu se provádějí včas, aby je bylo možné promítnout do rozhodovacího procesu.
2. Komise provede průběžné hodnocení programu, jakmile je k dispozici dostatek informací o jeho provádění, avšak nejpozději do čtyř let od začátku provádění programu. Průběžné hodnocení zohlední výsledky hodnocení dlouhodobého dopadu předchozích programů.
3. Komise provede závěrečné hodnocení na konci provádění programu, avšak nejpozději do čtyř let od konce období uvedeného v článku 1.
4. Komise sdělí závěry hodnocení spolu se svými připomínkami Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.

Článek 18

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.
2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v článku 16 je svěřena Komisi do 31. prosince 2027.
3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v článku 16 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie* nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.
4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů.
5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle článku 16 vstoupí v platnost pouze tehdy, pokud proti němu Evropský parlament ani Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 19

Ochrana finančních zájmů Unie

Účastní-li se tohoto programu na základě rozhodnutí přijatého podle mezinárodní dohody nebo na základě jakéhokoli jiného právního nástroje třetí země, udělí nezbytná práva a potřebný přístup příslušné schvalující osobě, OLAFu a Účetnímu dvoru, aby mohly komplexně vykonávat své pravomoci. V případě OLAFu tato práva zahrnují právo provádět vyšetřování, včetně kontrol a inspekcí na místě, jak je stanoveno v nařízení (EU, Euratom) č. 883/2013.

Kapitola IV

Přechodná a závěrečná ustanovení

Článek 20

Informace, komunikace a publicita

1. Příjemci finančních prostředků Unie uvádějí původ těchto prostředků a zajišťují jejich viditelnost, zejména při propagaci akcí a jejich výsledků, tím, že poskytují ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám včetně sdělovacích prostředků a veřejnosti.
2. Komise provádí informační a komunikační činnosti týkající se tohoto programu, akcí uskutečněných v rámci tohoto programu a dosažených výsledků.
3. Finanční zdroje přidělené na tento program rovněž přispívají k institucionální komunikaci politických priorit Unie, pokud tyto priority souvisejí s cíli uvedenými v článku 2.

Článek 21

Kontaktní místa programu

Každý členský stát může zřídit kontaktní místa programu pověřená poskytováním nestranných návodů, praktických informací a pomoci žadatelům, zúčastněným stranám a příjemcům programu, pokud jde o všechny aspekty programu, včetně postupu pro podávání žádostí, šíření uživatelsky vstřícných informací a výsledků programu, vyhledávání partnerů, školení a formalit.

Kontaktní místa programu plní své úkoly nezávisle.

Článek 22

Postup projednávání ve výboru

1. Komisi je nápomocen výbor. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Výbor může zasedat ve specifických konfiguracích podle jednotlivých složek programu.

Článek 23

Zrušení

Nařízení (EU) č. 1381/2013 a (EU) č. 390/2014 se zrušují s účinkem ode dne 1. ledna 2021.

Článek 24

Přechodná ustanovení

1. Tímto nařízením není dotčeno pokračování ani změna akcí zahájených podle nařízení (EU) č. 1381/2013 a (EU) č. 390/2014, které se použijí na tyto akce až do jejich ukončení.

2. Finanční krytí tohoto programu může rovněž zahrnovat výdaje na technickou a administrativní pomoc nezbytné pro zajištění přechodu mezi programem a opatřeními přijatými podle nařízení (EU) č. 1381/2013 a (EU) č. 390/2014.
3. V případě potřeby lze do rozpočtu Unie na období po roce 2027 zapsat prostředky na krytí výdajů stanovených v čl. 7 odst. 9 s cílem řídit akce, jež nebudou dokončeny do 31. prosince 2027.

Článek 25

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se ode dne 1. ledna 2021.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne 28. dubna 2021.

Za Evropský parlament
předseda
D. M. SASSOLI

Za Radu
předsedkyně
A. P. ZACARIAS

—

PŘÍLOHA I

ČINNOSTI PODPOROVANÉ PROGRAMEM

Obecné a specifické cíle programu stanovené v článku 2 jsou dosahovány zejména podporou následujících činností:

- 1) zvyšování povědomí, propagace a šíření informací v rámci oblastí a cílů, na něž se tento program vztahuje, s cílem zlepšit znalost práv a hodnot a souvisejících politik;
 - 2) vzájemné učení a výměna osvědčených postupů mezi zúčastněnými stranami s cílem zlepšit znalosti a vzájemné porozumění;
 - 3) analytické a monitorovací činnosti s cílem zlepšit porozumění situaci v členských státech a na úrovni Unie v oblastech, na něž se program vztahuje, a s cílem zlepšit uplatňování práva, politik a hodnot Unie v členských státech, mimo jiné sběr údajů a statistika; vypracovávání společných metodik a případně ukazatelů nebo měřítek; studie, výzkum, analýzy a průzkumy; hodnocení; posuzování dopadů; a příprava a publikace návodů, zpráv a vzdělávacích materiálů;
 - 4) další vzdělávání významných zúčastněných stran s cílem zlepšit znalost politik a práv v oblastech, na něž se program vztahuje;
 - 5) vývoj a údržba nástrojů informačních a komunikačních technologií;
 - 6) podpora organizací občanské společnosti a zúčastněných subjektů z neziskového sektoru, které působí v oblastech, na něž se program vztahuje:
 - a) s cílem zvýšit jejich schopnost reagovat a zajistit dostatečný přístup všech občanů k jejich službám, poradenství a podpůrným činnostem,
 - b) s cílem provádět advokační činnosti na podporu práv, a tím také posilovat ochranu a šíření hodnot Unie a dodržování zásad právního státu a přispívat k demokratickému dialogu, transparentnosti a řádné veřejné správě, včetně případů, kdy se prostor pro občanskou společnost zmenšuje;
 - 7) zvyšování povědomí občanů, zejména mladých lidí, o evropské kultuře, kulturním dědictví, identitě a historii, zejména s ohledem na totalitní a autoritářské režimy a jiné klíčové epizody v nedávných evropských dějinách, aby se posílilo historické povědomí a sounáležitost evropských občanů s Uníí a podněcovala se tolerance, vzájemné porozumění, mezikulturní dialog a úcta k rozmanitosti;
 - 8) spojování občanů různých národností a kultur tím, že jim dána možnost účastnit se činností týkajících se partnerství měst a projektů občanské společnosti, čímž se vytvoří podmínky pro lepší přístup vycházející zdola a posílí demokratická angažovanost;
 - 9) podporování a usnadňování aktivní a inkluzivní účasti na tvorbě demokratičtější Unie, jakož i zvyšování povědomí o právech a hodnotách prostřednictvím podpory organizacím občanské společnosti;
 - 10) rozvíjení kapacit evropských sítí na prosazování a dalším rozvoji práva, hodnot, politických cílů a strategií Unie;
 - 11) financování technické a organizační podpory k provedení nařízení (EU) 2019/788, čímž se podpoří výkon práva občanů zahajovat a podporovat evropské občanské iniciativy;
 - 12) prohlubování znalostí o programu a šíření a přenositelnosti jeho výsledků a rozšiřování jeho dosahu na občany, mimo jiné vytvářením a podporováním kontaktních míst programu.
-

PŘÍLOHA II

UKAZATELE

Program je monitorován na základě souboru ukazatelů určených k měření rozsahu, v jakém bylo dosaženo jeho obecných a specifických cílů, a s cílem minimalizovat administrativní zátěž a náklady. Za tímto účelem se shromažďují údaje podle následujícího souboru ukazatelů:

- 1) počet osob, které byly osloveny:
 - a) činností v oblasti vzdělávání;
 - b) vzájemným učením a výměnou osvědčených postupů;
 - c) činnostmi v oblasti zvyšování povědomí, informovanosti a osvěty;
- 2) počet organizací občanské společnosti, které využily činnosti v oblasti podpory a budování kapacit;
- 3) počet nadnárodních sítí a iniciativ, které se zaměřují na evropskou paměť a dědictví v důsledku intervence programu.

Veškeré jednotlivé údaje se rozčlení pokud možno podle pohlaví. Průběžné a konečné hodnocení programu se zaměří na každou složku a každou činnost a bude zahrnovat hledisko genderové rovnosti a hodnotit dopady na genderovou rovnost.
